

STATSMINISTERIET

CHRISTIANSBORG

Prins Jørgens Gård 11, 1218 København K

Telefon 33 92 33 00 - Telefax 33 11 16 65

CVR-NR. 10-10-39-40

EAN-lokationsnummer 5798000000032

Dato: 5 JAN. 2016

Sagsnr.: 2015 - 5869

Sagsbeh.: NA/Omr. II

Til samtlige ministerier

Folketingets Grønlandsudvalg har henvendt sig til statsministeren om lovgivningsproceduren for Grønland. Udvalget anmoder om, at ministerierne gøres opmærksomme på udvalgets holdning til spørgsmålet om samtidig behandling af lovforslag i Inatsisartut (Landstinget) og i Folketinget. Udvalgets brev er vedlagt til orientering.

Statsministeriet skal benytte anledningen til at gøre opmærksom på de gældende regler om samarbejdet mellem Grønlands Selvstyre og rigsmyndighederne vedrørende love i § 17 i lov nr. 473 af 12. juni 2009 om Grønlands Selvstyre (selvstyreloven).

Det fremgår af selvstyrelovens § 17:

§ 17. Regeringens forslag til love, der omfatter eller vil kunne sættes i kraft for Grønland, skal inden fremsættelsen for Folketinget fremsendes til Grønlands Selvstyre til udtalelse.

Stk. 2. Regeringen afventer selvstyrets udtalelse inden fremsættelsen for Folketinget af regeringsforslag til love, der indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland.

Stk. 3. Der kan fastsættes en frist for afgivelse af udtalelser omfattet af stk. 2.

Bl.a. følgende fremgår af pkt. 8.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 128 af 5. februar 2009 om Grønlands Selvstyre:

”Regeringens forelæggelsespligt giver selvstyret mulighed for at øve indflydelse i forbindelse med den danske lovgivningsproces, bl.a. således, at selvstyrets udtalelser vil kunne føre til ændringer i et lovforslag. Baggrunden for udvidelsen af forelæggelsespligten er et ønske om at styrke Grønlands Selvstyres indflydelse.”

For så vidt angår det nærmere indhold af forelæggelsesreglerne i forhold til lovforslag henvises der til pkt. 8.3. og 8.5. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 128 af 5. februar 2009 om Grønlands Selvstyre. Bemærkningerne er vedlagt til orientering.

Som det fremgår, skal regeringen afvente selvstyrets udtalelse inden fremsættelsen for Folketinget af regeringsforslag til love, der indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland.

Der er dog praksis for, at sådanne lovforslag, hvor de efter selvstyrets egne regler skal behandles i Inatsisartut, i særligt hastende tilfælde og efter nærmere aftale med selvstyret kan behandles parallelt i Inatsisartut og i Folketinget. Ministeriet bør i disse tilfælde søge behandlingen af lovforslaget tilrettelagt således, at selvstyrets endelige udtalelse foreligger, inden det relevante udvalg i Folketinget afgiver betænkning forud for andenbehandling af lovforslaget. Ministeriet bør derfor være i dialog med selvstyret om, hvornår selvstyrets endelige udtalelse kan forventes at foreligge. Det bemærkes, at der må påregnes at medgå en vis tid til behandlingen af lovforslaget i Inatsisartut med henblik på at overholde selvstyrets regler herfor, herunder fristregler.

Herudover bør ministeriet tidligst muligt orientere det relevante udvalg i Folketinget om behovet for parallelbehandling. Det bør endvidere fremgå af den skriftlige fremsættelsestale, at det fremsatte lovforslag behandles parallelt i Inatsisartut.

Det bemærkes for god ordens skyld, at tilsvarende gælder for parallel behandling i Lagtinget og i Folketinget af lovforslag vedrørende Færøerne.

Med venlig hilsen

Anne Dannerfjord

Statsminister Lars Løkke Rasmussen
Statsministeriet

Grønlandsudvalget
Christiansborg
DK-1240 København K
Tlf. +45 33 37 55 00
Fax +45 33 32 85 36
www.ft.dk
ft@ft.dk

Behandlingen af lovforslag vedr. Grønland

10. oktober 2015

Kære statsminister,

foranlediget af den nylige præsentation af regeringens lovprogram har Folketingets Grønlandsudvalg haft en drøftelse af, hvilke lovforslag vedr. Grønland, der forventes fremsat i det kommende folketingsår.

Kontakt
Jesper Thinghuus
udvalgssekretær
Dir. tlf. +45 3337 5514
uajeth@ft.dk

I den forbindelse blev udvalget enige om at gøre regeringen opmærksom på, at udvalget vil fortsætte den praksis, som det forrige Grønlandsudvalg havde om, at lovforslag, der omfatter, eller vil kunne sættes i kraft for Grønland, og som skal behandles i Grønlandsudvalget i forbindelse med Folketingets behandling, ikke kan forventes at blive færdigbehandlet i Grønlandsudvalget, før der foreligger en udtalelse til det pågældende forslag fra Grønlands selvstyres side.

Det følger af selvstyreloven, at lovforslag, der indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland, eller har særlig betydning for Grønland, først fremsættes for Folketinget, når Grønlands selvstyre har udtalt sig om forslaget. Der har imidlertid været enkeltstående tilfælde i de senere år, hvor et lovforslag er blevet fremsat i Folketinget samtidig med, at det er blevet sendt til udtalelse hos Grønlands selvstyre.

I disse tilfælde er det imidlertid stadig vigtigt for Grønlandsudvalget at kende holdningen hos selvstyret, herunder om der evt. er ønsker om ændringsforslag, før udvalget og Folketinget tager endelig stilling til det givne lovforslag. Udvalgets holdning i disse enkeltstående tilfælde har været - og er fortsat - at Folketingets første behandling ikke bør finde sted, eller at udvalget ikke afgiver betænkning, før selvstyret har udtalt sig om forslaget.

Baggrunden er, at selvstyrets interne behandling af et lovforslag vedr. Grønland foregår ved, at naalakkersuisut fremsætter det som beslutningsforslag i Inatsisartut, hvor det gennemgår en behandling og afsluttende afstemning, før selvstyret udtaler sig om det givne forslag. Det kan i den forbindelse forekomme, at Inatsisartut anbefaler ændringsforslag til et lovforslag, og det er

vigtigt for Grønlandsudvalget at kende til sådanne mulige ønsker fra selvstyrets side, før Folketinget færdigbehandler det givne forslag.

Grønlandsudvalget håber, at du vil være behjælpelig med at gøre regeringens ministre opmærksomme på udvalgets holdning.

Med venlig hilsen

Marcus Knuth
Udvalgsformand

Kopi til: Folketingets formand, Pia Kjærsgaard

Ekstrakt af bemærkningerne til lovforslag nr. L 128 af 5. februar 2009 om Grønlands Selvstyre

8.3. Nærmere om forelæggelsesreglerne i forhold til lovforslag

Der er i dag følgende muligheder i danske love med hensyn til deres geografiske anvendelsesområde: 1) loven gælder for Grønland, 2) loven gælder ikke for Grønland, men kan ved kgl. anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger, og 3) loven gælder ikke for Grønland.

Nedenfor omtales de foreslåede forelæggelsesregler nærmere i forhold til de nævnte kategorier af love.

1) Loven gælder for Grønland

Hvis der er behov for en ens retstilstand i riget, bør loven, foruden at gælde for Danmark og Færøerne, gælde umiddelbart for Grønland. Eksempler herpå er lov om dansk indfødsret, tronfølge-loven, lov om Danmarks Nationalbank, møntloven og lov om udenrigstjenesten.

På andre (få) områder er retstilstanden ens mellem Danmark og Grønland, uden at der som i de ovenfor nævnte eksempler foreligger noget egentligt behov for det. Også på sådanne områder vil loven gælde umiddelbart for Grønland. Dette gælder f.eks. lov om realkreditlån og realkreditobligationer. Også en række ændringer af luftfartsloven gælder – efter luftfartslovens ikraftsættelse for Grønland ved kongelig anordning – umiddelbart for Grønland. Endvidere gælder en række af bestemmelserne i lov om økonomisk støtte til politiske partier umiddelbart for Grønland.

Efter forslaget § 17, stk. 1, skal regeringens lovforslag, som umiddelbart skal gælde for Grønland (»omfatter Grønland«), forelægges for Grønlands Selvstyre til udtalelse inden fremsættelsen for Folketinget. Regeringen skal afvente selvstyrets svar inden fremsættelsen for Folketinget af disse lovforslag, hvis lovforslaget indeholder bestemmelser, der udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland.

I de tilfælde, hvor et lovforslag ikke indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland, kan regeringen fremsætte lovforslaget, selvom selvstyret udtalelse ikke foreligger.

En anden kategori af love, der gælder umiddelbart for Grønland, er særlige love for Grønland. Særlige love for Grønland anvendes typisk, hvor der er væsentlige eller principielle forskelle i retstilstanden i Grønland og Danmark. Eksempler på særlige love for Grønland er retsplejeloven for Grønland, kriminalloven for Grønland, færdselsloven for Grønland, våbenloven for Grønland, lov om folketingsvalg i Grønland, lovgivningen om statens tjenestemænd i Grønland, arveloven for Grønland, lov om arbejdsmiljø i Grønland og lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre.

Også disse lovforslag skal efter forslaget § 17, stk. 1, forelægges for Grønlands Selvstyre til udtalelse, inden fremsættelsen for Folketinget. Da disse love udelukkende gælder for Grønland, skal regeringen afvente selvstyrets udtalelse, inden fremsættelsen for Folketinget, jf. forslaget § 17, stk. 2.

I medfør af forslaget § 17, stk. 3, kan regeringen fastsætte en frist for selvstyrets afgivelse af udtalelser efter stk. 2. Det forudsættes, at fristen fastsættes så lang, som forholdet i det konkrete tilfælde tillader.

2) Loven gælder ikke for Grønland, men kan ved kgl. anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger

Hvis en lov skal gælde for Grønland med (mindre omfattende) afvigelser i forhold til Danmark, kan der medtages en bestemmelse om, at loven kan sættes i kraft for Grønland ved kongelig anordning helt eller delvist med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Formuleringen »de særlige grønlandske forhold tilsiger « viser, at de afvigelser, der kan foretages, skal være begrundet i forhold i Grønland, der adskiller sig fra forholdene i den øvrige del af riget.

Der er enighed i Selvstyrekommissionen om, at formuleringen »de grønlandske forhold tilsiger« bør benyttes fremover i stedet for formuleringen »de særlige grønlandske forhold tilsiger«. Der er ikke herved tilsigtet nogen ændring i betydningen af udtrykket.

På langt de fleste områder under dansk lovgivningskompetence anvendes anordningsmuligheden, da dette er en fleksibel og hurtig måde at gennemføre lovgivning med de nødvendige tilpasninger i Grønland. Anordningsmuligheden anvendes bl.a. på følgende områder: det finansielle og selskabsretlige område (f.eks. lov vedrørende finansiell virksomhed, aktie- og anpartsselskabslovgivningen, hvidvasklovgivningen, lov om indskydergarantifonden, lov om værdipapirhandel, årsregnskabslov), veterinærvæsen, fødevareområdet, det immaterielretlige område (lovgivningen vedrørende industriel beskyttelse, patent-, varemærke-, mønster- og ophavsrettigheder), arbejdsskadeforsikringsområdet, aftaleretten, offentlighedslov og forvaltningslov for statens institutioner i Grønland, folkeregistrering, udlændingeområdet, søfartsområdet, lovgivningen på person- og familieretsområdet samt området vedrørende fonde.

Efter forslaget § 17, stk. 1, skal regeringens lovforslag, som indeholder en bestemmelse om, at de »vil kunne sættes i kraft for Grønland«, forelægges for Grønlands Selvstyre til udtalelse, inden fremsættelsen for Folketinget.

Regeringen afventer selvstyrets svar inden fremsættelsen for Folketinget af lovforslag, der ved kgl. anordning kan sættes i kraft for Grønland, hvis lovforslaget helt undtagelsesvist skulle indeholde bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland.

I de sædvanlige tilfælde, hvor et lovforslag ikke indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland, kan regeringen fremsætte lovforslaget, selvom selvstyret udtalelse ikke foreligger.

Den høring, der iværksættes for lovforslag, som ikke indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland, har karakter af en mere teknisk præget høring, hvorunder der vil være mulighed for, at selvstyret kan fremsætte bemærkninger til forhold vedrørende Grønland, som der bør tages hensyn til i loven, herunder særligt udformningen af anordningsbestemmelsen.

Det bemærkes, at der ud over den høring, der iværksættes forud for lovforslagets fremsættelse for Folketinget, efterfølgende vil ske konkret forelæggelse for selvstyret af udkast til kongelig anordning, der sætter den pågældende lov i kraft for Grønland. En sådan kongelig anordning er en administrativ forskrift, og forelæggelsen af denne for selvstyret vil ske i medfør af forslaget § 18, jf. nedenfor. I disse tilfælde vil udstedelsen af forskriften skulle afvente selvstyrets udtalelse, jf. nedenfor.

Det bemærkes endvidere, at hvis selvstyret i forbindelse med udarbejdelsen af udkastet til kongelig anordning skulle have ønsker til lovens indhold, som ikke vil kunne imødekommes inden for lovens rammer, kan man undlade at udnytte lovens mulighed for ikraftsættelse ved kongelig anordning. Der vil i stedet kunne søges gennemført en særlig lov for Grønland på det pågældende område. Denne mulighed ændres der ikke på med lovforslaget.

I medfør af forslaget § 17, stk. 3, kan regeringen fastsætte en frist for selvstyrets afgivelse af udtalelser efter stk. 2. Det forudsættes, at fristen fastsættes så lang, som forholdet i det konkrete tilfælde tillader.

3) Loven gælder ikke for Grønland

Hvis en lov ikke gælder for og heller ikke vil kunne sættes i kraft for Grønland, kan der være tale om lovgivning på et område, der hører under selvstyrets kompetence, f.eks. skatteområdet. Der kan imidlertid også være tale om lovgivning på et område, hvor rigsmyndighederne har

lovgivningskompetencen, men hvor der findes en særlig lov for Grønland. Den danske færdselslov indeholder således en bestemmelse om, at loven ikke gælder for Grønland, da området er reguleret i den særlige færdselslov for Grønland, jf. under pkt. 1.

Det forudsættes i forslaget § 17, stk. 1, at alene love, der gælder for eller vil kunne sættes i kraft for Grønland, skal forelægges for Grønlands Selvstyre til udtalelse.

[...]

8.5. Tvingende omstændigheder

Der er med den foreslåede ordning tale om en væsentlig udvidelse af regeringens forelæggelsespligt. Der kan på den baggrund opstå tvingende omstændigheder, hvor forelæggelse af regeringens lovforslag for Grønlands Selvstyre til udtalelse forinden fremsættelsen for Folketinget, ikke er mulig. I forbindelse med sådanne tvingende omstændigheder bygger lovforslaget på den forudsætning, at der kan undtages fra forelæggelsespligten i § 17, stk. 1. Regeringen kan i sådanne tilfælde fremsætte lovforslaget uden forudgående høring af Grønlands Selvstyre. Lovforslaget fremsendes i sådanne tilfælde snarest muligt til selvstyret, der dermed så vidt muligt får mulighed for at afgive en udtalelse, inden lovforslaget vedtages i Folketinget.

På tilsvarende vis kan det i forbindelse med tvingende omstændigheder være nødvendigt at undtage administrative forskrifter fra forelæggelsespligten i § 18, stk. 1.

For så vidt angår beslutningen om at fravige forelæggelsespligten under tvingende omstændigheder, må regeringen i de situationer, hvor spørgsmålet måtte opstå, vurdere, om fravigelsen er nødvendig. Det forudsættes i den forbindelse, at regeringen i sådanne tilfælde i muligt omfang rådfører sig med selvstyret. Under alle omstændigheder forudsættes det, at en fravigelse fra forelæggelsespligten kun sker i helt særlige tilfælde.